

Informácia o priebehu a výsledkoch 43. zasadnutia Konferencie Organizácie Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO)

Rím, Talianska republika

1. – 7. júla 2023

Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) je najväčšou špecializovanou organizáciou v systéme OSN a jedinou odbornou organizáciou zameranou na potravinovú bezpečnosť a výživu.

Konferencia je najvyšším orgánom FAO a zasadá každé dva roky za účasti delegácií na vysokej úrovni z členských krajín, aby preskúmala prácu vykonanú organizáciou a schválila strategické dokumenty. V poradí 43. zasadnutie Konferencie sa uskutočnilo v sídle FAO v dňoch 1. – 7. júla 2023. Konferencia prebiehala formou plenárnej diskusie a dvoch paralelne prebiehajúcich odborných komisií.

Slovenská republika sa zúčastnila na zasadnutí ako plnoprávny člen organizácie, vedúcim delegácie bol štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Martin Kováč, zástupkyňou vedúceho delegácie stála predstaviteľka SR pri FAO a WFP Zora Weberová.

Plenárne zasadnutie

McDougall Memorial Lecture

Hlavnú prednášku na úvod Konferencie FAO predniesol Tharman Shanmugaratnam, hlavný minister a koordinačný minister pre sociálnu politiku Singapuru. Vyhlásil, že vyriešenie kombinovaných výziev potravinovej neistoty, straty biodiverzity a dopadov zmeny klímy môže byť hlavným zdrojom národného a globálneho hospodárskeho rastu.

Na globálnych kapitálových trhoch je dostatok peňazí na riešenie potravinovej neistoty a hladu, čo si podľa neho vyžaduje reformu politiky aj úsilie na národnej úrovni o posilnenie dôvery spoločnosti k národným vládam a inštitúciám. Len vybudovanie dôvery spoločnosti k národným vládam môže priniesť dôveru v multilateralizmu, a následne viditeľné výsledky.

Voľby

Predsedníčka konferencie: Marie-Claude Bibeau, ministerka poľnohospodárstva a potravinárstva Kanady (ide o druhú ženu predsedníčku za celú existenciu FAO)

Podpredsedovia konferencie: Morten von Hanno Aasland (Nórsko), Khalid Mehboob (Pakistan) a Abdullah bin Abdulaziz bin Turki Al-Subaie (Katar)

Predseda Komisie I: Marcel Beukeboom (NL)

Predseda Komisie II: Abdul Rahman Abdul Wahab (Malajzia)

Nezávislý predseda Rady FAO (ICC): Konferencia aklamáciou menovala aktuálneho ICC Hansa Hoogeveen (NL), ako jediného kandidáta na obdobie 2 rokov.

Voľba generálneho riaditeľa FAO

QU Dongyu (CN) bol opätovne zvolený za generálneho riaditeľa FAO na obdobie od 1. augusta 2023 do 31. júla 2027 ako jediný kandidát. Hlasovania sa zúčastnilo 182 krajín, 168 hlasovalo za, 1 proti a 13 sa zdržalo.

Generálny riaditeľ FAO vo svojom prejave zdôraznil, že globálne agropotravinárske systémy neustále čelia neistote a musia sa urýchlene stať efektívnejšími, inkluzívnejšími, odolnejšími a udržateľnejšími. Zdôraznil, že FAO a jeho členovia by sa nemali sústrediť len na výzvy, ale aj nájsť príležitosti a podniknúť kroky na napredovanie. Generálny riaditeľ poukázal na kľúčové iniciatívy, ktoré začal počas svojho prvého funkčného obdobia vo FAO.

Voľby členov Rady FAO

Konferencia zvolila členov Rady FAO podľa návrhov predložených príslušnými regionálnymi skupinami nasledovne¹:

Obdobie od konca 43. Konferencie (2023) do 30. júna 2026:

- z regiónu Afriky: Kamerun, Maroko, Lesotho, Uganda
- z regiónu Ázie: India, Pakistan, Thajsko, Malajzia
- z regiónu Európy: Gruzínsko, Švajčiarsko, Taliansko, Nórsko, Španielsko, Veľká Británia
- z regiónu Latinskej Ameriky: Panama
- z regiónu Blízkeho východu: Afganistan, Egypt, Saudská Arábia
- z regiónu juhovýchodného: Austrália

Obdobie od konca 43. Konferencie (2023) do 30. júna 2024:

- z regiónu Afriky: Rovníková Guinea
- z regiónu Európy: Chorvátsko

Obdobie od konca 43. Konferencie (2023) do konca 44. Konferencie (2025):

- z regiónu Európy: Litva
- z regiónu Blízkeho východu: Sudán

Obdobie od 1. júla 2024 do konca 44. Konferencie (2025):

- z regiónu Európy: Francúzsko, Ukrajina

Obdobie od 1. júla 2024 do konca 45. Konferencie FAO (2027):

- z regiónu Afriky: Burundi, Kongo, Tanzánia
- z regiónu Ázie: Bangladéš, Čína, Indonézia, Japonsko, Filipíny, Kórejská republika
- z regiónu Európy: Chorvátsko, Island, Holandsko
- z regiónu Latinskej Ameriky: Čile, Ekvádor, Peru, Guatemala
- z regiónu Blízkeho východu: Kuvajt

¹ FAO Council (CC-702): <https://www.fao.org/unfao/govbodies/gsbhome/council/en/>

Hodnotenie stavu poľnohospodárstva a výživy

Hlavná téma Konferencie FAO v rámci všeobecnej plenárnej diskusie Hodnotenie stavu poľnohospodárstva a výživy znela „Manažment vodných zdrojov pre 4 Betters: Lepšia produkcia, výživa, prostredie a život, pre dosiahnutie Agendy 2030 a Cieľov udržateľného rozvoja“. Konferencia FAO túto tému schválila aj ako dvojročnú zastrešujúcu tému na roky 2024 - 2025. V rámci diskusie vystúpilo 87 vedúcich delegácií a dvaja pozorovatelia.

Konferencia zhodnotila:

- závažný nedostatok vody, suchá, riziká povodní a výrazné zhoršenie kvality vody ovplyvňujú potravinovú bezpečnosť, výživu, živobytie a životy miliárd ľudí,
- krajiny už pociťujú problémy s vodou, a to aj z hľadiska zníženej poľnohospodárskej produkcie, či environmentálnej výkonnosti produkčnej pôdy a vodných systémov,
- poľnohospodárstvo je kľúčové pri riešení problémov s vodou, a to nielen preto, že je vážne ovplyvnené obmedzeniami týkajúcimi sa vody, ale aj preto, že ide o najväčší sektor užívania vody na svete a ako také predstavuje kľúčovú súčasť riešenia,
- transformácia agropotravinárskych systémov na dosiahnutie cieľov SDGs si bude vyžadovať udržateľné a efektívne využívanie vody v poľnohospodárstve využívajúcom závlahy aj v poľnohospodárstve závislom na dažďovej vode, ako aj integrované riadenie vodných zdrojov.

Konferencia tiež požiadala FAO, aby ďalej rozvíjala programové iniciatívy v oblasti manažmentu rizika povodní a využívania záplavovej vody a aby zmobilizovala zdroje na implementáciu programových akcií, a to aj od medzinárodných finančných inštitúcií, partnerov, vrátane dobrovoľných príspevkov členov.

Okrúhle stoly

V rámci plenárnej diskusie sa uskutočnili 3 panelové diskusie:

1. Nedostatok vody: Nech voda tečie pre ľudí a planétu,
2. Integrovaný manažment rizika záplav,
3. Vodná infraštruktúra.

Štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Martin Kováč bol panelistom okrúhleho stola k vodnej infraštruktúre, spoločne s vysokými predstaviteľmi Nemecka, Austrálie, Mexika, Izraela, Centrálnej africkej republiky a komisárky Africkej únie.

Voda je kritickým a nenahraditeľným prírodným zdrojom pre dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja (SDGs). Tisícky rokov spolu s ľudskou civilizáciou boli rôzne druhy vodnej infraštruktúry vyvinuté na mnohé účely - zásobovanie vodou, zachytávanie dažďovej vody a skladovanie, obnovu vodonosných vrstiev, systémy na zber a čistenie odpadových vôd, zavlažovacie systémy, rybnie priechody, viacúčelové priehrady a hrádze, atď. Tieto infraštruktúry sú veľmi dôležité na zásobovanie vody pre všetkých užívateľov v rôznych sektoroch od poľnohospodárstva, domácnosti, zdravotníctva, školstva, energetiky, rybného hospodárstva, rekreácie, zvládanie katastrof, vnútrozemská vodná doprava, baníctvo a mnohé iné na vidieku aj v meste.

Medzinárodná spolupráca v oblasti rozvoja vodnej infraštruktúry zahŕňa kombináciu politík, dialógu, financovania a investícií, technickú pomoc a zdieľanie znalostí. Tento prístup pomáha krajinám budovať udržateľné vodné systémy, ktoré sú odolné voči prírodným katastrofám, klimatickým zmenám a ekologickým výzvam a zároveň naplňajú sociálno-ekonomické potreby.

Štátny tajomník Martin Kováč vyzdvihol pozitívne príklady manažmentu vodných zdrojov na Slovensku, hovoril o zásadách integrovaného manažmentu vodných zdrojov a pôdneho fondu, o možnostiach zvýšenia vodozadržnej kapacity štruktúr krajiny, ktoré prispievajú k správne fungovaniu malého vodného cyklu. Opätovne ekosystémovo využitá voda podporuje produkciu potravín, tvorbu živín v pôde, rast lesov a znižovanie prehrievania územia. Ako uviedol štátny tajomník Kováč, vodozadržná kapacita pôdy a štruktúr krajiny je verejné dobro, má verejnoprospešný charakter pre stabilitu globálneho a malého obehu vody, pretože bez ohľadu na vlastníctvo pozemku každý meter štvorcový pôdy poskytuje produkčné, úžitkové a ekosystémové funkcie súčasne.

Komisia I

Komisia I prerokovala, dopracovala a schválila nasledovné dokumenty a správy:

Regionálne a globálne politiky a regulačné opatrenia vychádzajúce z Regionálnych konferencií FAO v roku 2022:

- Správa z 32. zasadnutia Regionálnej konferencie pre Afriku (11. – 14. apríla 2022, Malabo, Rovníková Guinea)
- Správa z 36. zasadnutia Regionálnej konferencie pre Áziu a Pacifik (8. – 11. marca 2022, Dhaka, Bangladéš)
- Správa z 33. zasadnutia Regionálnej konferencie pre Európu (10. – 13. mája 2022, Lodž, Poľsko)
- Správa z 37. zasadnutia Regionálnej konferencie pre Latinskú Ameriku a Karibik (28. marca – 1. apríla 2022, Quito, Ekvádor)
- Správa z 36. zasadnutia Regionálnej konferencie pre Blízky Východ (7. – 8. februára 2022, Bagdad, Irak)
- Správa zo 7. neformálnej Regionálnej konferencie pre Severnú Ameriku (11. – 14. apríla 2022, USA)

Správy technických výborov FAO:

- Správa z 28. zasadnutia Výboru pre poľnohospodárstvo (18. – 22. júla 2022)
- Správa zo 75. zasadnutia Výboru pre komoditné problémy (13. – 15. júla 2022)
- Správa z 35. zasadnutia Výboru pre rybárstvo (5. – 9. septembra 2022)
- Správa z 26. zasadnutia Výboru pre lesníctvo (3. – 7. októbra 2022)

Výbor pre svetovú potravinovú bezpečnosť (Committee on World Food Security - CFS)

- Správa zo 48. špeciálneho zasadnutia CFS (4. júna 2021)
- Správa zo 49. zasadnutia CFS (11. – 14. októbra 2021)
- Správa z 50. zasadnutia CFS (10. – 13. októbra a 19. decembra 2022)

Medzinárodné roky a dni

- Vyhodnotenie Medzinárodného roka zdravia rastlín 2020
- Vyhodnotenie Medzinárodného roka ovocia a zeleniny 2021
- Vyhodnotenie Medzinárodného roka drobného rybolovu a akvakultúry 2022
- Schválenie návrhu na vyhlásenie Svetového dňa zemiakov (30. mája)

OSN/FAO Svetový potravinový program (WFP)

- Konferencia schválila výročné správy o aktivitách WFP a ocenila prácu zamestnancov WFP v náročných podmienkach.

Komisia II

Prerokovala, dopracovala a schválila nasledovné dokumenty a správy:

Správa o implementácii programu za roky 2020-2021

Dokument poskytuje kvalitatívne a kvantitatívne informácie o výsledkoch, ktoré organizácia dosiahla za predchádzajúce dvojročné obdobie, vrátane bezprecedentných udalostí vyvolaných pandémiou COVID-19 a následných sociálno-ekonomických vplyvov.

Programová hodnotiaca správa 2023

Správa ponúka deskriptívnu analýzu 103 hodnotení a 3 syntéz vykonaných Úradom FAO pre hodnotenie (Office of Evaluation), medzi ktorými je zahrnutých 74 projektov v 53 krajinách, 21 regionálnych hodnotení a 8 tematických hodnotení. Prijatá bola Stratégia na roky 2023-2025, ktorá sa zameriava na vysokokvalitné hodnotenia a meranie vplyvu projektov FAO.

Strednodobý plán na roky 2022-2025 a Program práce a rozpočet na roky 2024-2025

Konferencia schválila revidovaný Strednodobý plán na roky 2022-2025 a Program práce a rozpočtu na roky 2024-2025. Neľahké rokovania sa týkali najmä výšky celkového rozpočtu, keď FAO po 12 rokoch navrhlo zvýšenie rozpočtu o 5,6% namiesto dlhodobo podporovaného nulového nominálneho rastu. FAO argumentovalo zvýšením nákladov na personálne výdavky vyplývajúce z pravidiel OSN, ale aj vplyvom celkovej inflácie na realizáciu programov a projektov. Vyhodnotilo, že pri náraste 5,6% ide o nulový reálny rast. Podiel SR na rozpočte je určený jednotnou škálou OSN, a predstavuje 0,155% (zvýšenie z 0,153% oproti škále na roky 2022 – 2023). Príspevok SR na roky 2024 a 2025 bol vyčíslený na 443 077 USD a 307 913 EUR (ročne).

Konferencia schválila **Kódex správania sa pri voľbách**, ktorý sa má uplatňovať pri voľbe GR FAO. Hlavným dôvodom bolo zachovanie tajnosti a nestrannosti volieb.

Konferencia tiež schválila rezolúciou **Pravidlá obnovenia volebných práv** členských národov s nedoplatkami povinných príspevkov. Pravidlá vyžadujú, aby štát požiadal o obnovenie volebných práv písomne s odôvodnením príčiny, ktoré sú mimo jeho kontroly.

44. zasadnutie Konferencie FAO sa uskutoční 28. júna až 4. júla 2025 v Ríme.